

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Januar

Årgang 75 . Nr. 1

1990

Eric Erlandsen. Fugl Fønix. Første skitse til ildbrønden udført som olielampe i brændt stentøj. Se side 3.

Friskere end
friskbagt

Mette **Munk**TM

Mette Munk A/S · Göteborggade 5, P.O. Box 9 DK 5100 Odense C. Danmark · Telephone 09 13 44 13

Fugl Fønix. Ildbrønd.

Den Frie Udstillings bygning . 23. sept.-8. okt. 1989

»Paa en skaal af ild, som var den lige dalet ned fra luften, med bøjet hals og udbredt vingepragt af gyldne og røde fjer havde Fugl Fønix sat sig til hvile og bredt sig ud over skaalens kant. Efter sin hundredaarige flugt var den vendt tilbage til sin rede af røgelse og myrra. Og her ville den brænde op. Og ud af asken ville fremstaa en ny Fugl Fønix, som ville rejse sig, løfte de unge vinger, lette og flyve ind i det ny hundredaar.

Kun faa har set den hellige fugl - efter nogles udsagn en hejre, efter andres en ørn«.

I en af salene på »Den nordiske 1989« i Den Frie Udstillings bygning var fuglen fanget et øjeblik, udstillet af billedhuggeren Eric Erlandsen, katalogets nr. 19. Fugl Fønix. Ildbrønd. Under arbejde. Gips 1989. 230×140×140 cm.

Og i vitrinen i samme sal skitserne til den store fugl på gulvet. I brændt stentøj sammen med andre arbejder af Eric Erlandsen; Selene og Endymion, Prometheus/Pandoras æske, Helios og Faëthon, Ixion, alle fra 1988-89.

Udstillingen med dens hovedattraktion er sikkert set af nogle soranere, hvor vi her for første gang, i fuld størrelse, i plastisk form, kunne se det mærke levendegjort, som vi er fortrolige med som skolens mærke. Men nu var det kunstnerisk alvor og ikke alene længere motivet for de små hvælvede og forgyldte uniformsknapper, som vi, trods forbud, kørte flade på skinnerne ude ved overskæringen og ellers bar rundt på og knappede op og i i skolelivets hverdag - eller på festdage så i sol mod den blå himmel i splitflagets midtfelt.

Kunne vi ikke samles om at få dette arbejde til Sorø at sikre det for skolen, få en pris og samle beløbet ind, således at Fugl

Fønix brønden kunne genopstå et sted i parken - i f.eks. 1991 - som et efterspil til det store jubilæum i 1986.

Curt v. Jessen (S 1946)

»Det hvide Slot dernede«

Finansudvalget har midt i oktober 1989 givet tilsagn om 20 millioner kr. inclusive moms til de udvendige mest nødvendige renoveringer af Akademiets bygninger, begyndende i 1990 med 6 millioner kr., hvor tagene på bagbygningens af gymnasi-

et skal fornys, vinduerne males, tagene på det ny alumnat over lærerlejlighederne skal fornys, Klosterporten skal have nyt tag, og Hovedbygningens facader skal renoveres. »Vænget«s tag trænger også til fornyelse og kan muligvis komme med. Alt dette skal ske i 1990.

Da nu Sorø Akademi's Hovedbygningens

facader skal restaureres, hvilket er hårdt tiltrængt, da den grimme cementpuds mange steder skaller af, er det nok værd at undersøge, hvordan bygningens ydre tidligere har set ud. »Den store grå kasse«, som vel alle nuværende soranere har vænnet sig til at se på og betragte som oprindelig, er i virkeligheden et fænomen af nyere dato, idet man i finansårene 1901-05 fornyede facadernes pudslag, rensede og istandsatte sandstensindfatningerne omkring døre og vinduer og ligeledes eftergik gesimsen og fik dens tidligere farver bragt frem (Meddelelser angående Sorø Akademi 1899-1908).

Men i hele 1800-tallet var Hovedbygningen hvidpudset, hvilket bl.a. kan ses af, at i adskillige soranske sange omtales Hovedbygningen som hvid fx. H.G. Olrik: *Det hvide Slot* dernede (trykt 1911), Hubert Rosen *Nattevandring* (Sorøkrøniken I side 280): *Der ligger den og blunder, den gamle hvide Borg* (skrevet 1926), Victor Bruun: *Med stækkede Vinger* 1923 side 21: *Der laa Akademiet som et prægtigt Palads, fornemt og hvidt og med de stolte Guldbogstaver ACADEMIA SORANA i Solglansen*. H.C. Andersen i »Et Stykke Perlesnor«: *Sorø, du Digtningens Perle!*, der gemmer Holbergs Støv. Som en *mægtig hvid Svane* ved den dybe Skovsø ligger djt Lærdoms Slot. M. Mackeprang skriver i *Den store Sorøbog II* side 307: *Stolt og statelig tog den sig ud med sit røgfårvede »smøgede« Tag og sine lyst-*

pudsede Mure, der rejste sig over den rødpuksede kælderetage og smstds. side 311: den hvidgraa nyklassiske Akademi-bygning.

Farvelitografier fra 1800-tallet viser *den hvide Hovedbygning*, der falder godt ind i landskabet. Den står godt til Kirkens røde mursten. Et par litografier gengives i *Jul i Sorø* 1985 og 86 dels på basis af et ellers ukendt maleri af Hans Harder fra 1853 og dels af Julius Helleesen. På Røde Gang hænger Augusta Stemanns maleri af Akademiet, set fra den anden side af søen, som hun malede til sine forældres guldbryllup i 1838. Der er ingen tvivl om, at Hovedbygningen i de første 75 år af sin tilværelse har været hvidpudset og kun i de sidste godt 80 år har været cementfarvet. I øvrigt var også Frederik Vs Akademibygning hvid, hvilket bl.a. kan ses på det ovale billede af bygningen på Røde Gang, der blev reddet af hovsmeden ved branden i 1813 og hang som sofastykke hos ham, til han ved sin død testamenterede det til Akademiet. Den hvide farve har altså gammel tradition for sig, og det ville være naturligt ved denne lejlighed at kalke også Ingemanns og Molbechs Huse hvide, som de var fra starten i 1747.

Det vil uden tvivl af mange føles revolutionært at pudse Hovedbygningen hvid, men resultatet vil uden tvivl blive smukt, og om 50 år er der ingen, der vil tænke nærmere over det!

Red.

De vovede pelsen for Finland

Af Per Amby (S 1938)

Det er 50 år siden, Finland måtte kæmpe sin ensomme kamp mod naboen mod øst - 1200 danskere meldte sig under de finske faner, men hele historien er gået i glemmebogen.

Det var et dystert efterår 1939. Hitlers felttog mod Polen var forlængst forbi. Russerne havde taget deres del af kagen i det østlige Polen.

Den tysk-russiske venskabspagt gav

Stalin grønt lys til at oprette militærbaser i Estland, Letland og Litauen. Så var deres selvstændighed brudt!

Derefter rettede krigen sit skarpe søgelys mod Norden - først og fremmest mod neutrale Finland, og den 30. november gik de sovjetiske hære til angreb. De følgende måneders ensomme finske kamp mod overmagten vakte hele verdens beundring. Det er nu 50 år siden.

(Fortsættes side 7)

Soransk Samfunds legater søges inden 15. februar

Ansøgning om de nedennævnte legater skal *inden den 15. februar 1990* indsendes til *fru Karen Jensen, Fru Ingesvej 20, 4180 Sorø*, stiledes til Soransk Samfund med angivelse af, hvilke legater der søges. Der findes ikke særlige ansøgningskemaer, men i ansøgningen må der redegøres for, hvad legatet ønskes anvendt til, samt for ansøgerens økonomiske forhold, *tillige med cpr. nr.*

Ansøgere, der tildeles legatportion, vil modtage meddelelse herom.

Det tilføjes, at legatmidlerne er relativt beskedne, og at legatportionerne er skattepligtige.

1.
Fhv. handelsskoleejer og forstander Valdemar Petersens legat for unge mennesker, der er udgåede fra Sorø Akademis Skole med **realeksamen**.

Fortrinsret har sønner af borgere i Sorø by eller landdistrikt samt sådanne, der vil gå handelsvejen.

2.
Støttefondet for gamle Soraneres efterladte.

Legatet kan søges af gamle Soraneres efterladte. Fortrinsret har enker med børn.

3.
Ingebjørg og Poul Suhr-Henriksens legat.

Legatet kan søges af trængende gamle Soranere eller af Soranere til uddannelsesformål, eller gives til sådanne formål, der skønnes af betydning for Sorø Akademis Skole eller Soransk Samfund.

4.
Soransk Samfunds 100-års jubilæumslegat.

Legatet kan søges af nuværende eller tidligere elever og lærere.

5.
Digteren, cand. jur. Aage Krarup Linds legat.

Legatets formål er at bekoste eller yde tilskud til udgivelse af kvalificerede arbejder af kunstnerisk, videnskabelig eller praktisk art og kan søges af personer, der i mindst 3 år har været elever på Sorø Akademis Skole, eller som er eller gennem en årrække har været lærere ved skolen.

Karen Jensen

Soranerfest på New Daddy's i København afholdes fredag den 26. januar 1990 kl. 22-5

Fri adgang mellem 22.00-23.00.

Deadline for tilmelding er *10. januar 1990*, og aldersgrænsen er som sædvanlig 18 år. (ID kort skal medbringes).

Tilmelding sker ved at sende 10 kr. (helst på check) + frankeret svarkuvert til

Christel (Lila) Bladh

Landbrugsvej 101, 1., værelse 1,
5260 Odense S.

Fra verdens tag til oceanets dyb

Nok engang gav vi os eventyrlysten i vold forgangen vinter 1987/88. Tre var vi denne gang, min kone Jonna, vor yngste søn Lars (24) og min egen ringhed (S 46). Og selvom vi kun tangerede overskriftens yderpunkter, så blev oplevelserne talrige på vor 8 ugers færd fra Nepal gennem Indien til Sri Lanka.

Aeroflot, verdens største luftfartsselskab, som i luften – udover kylling i utallige variationer morgen, middag og aften – byder rimelig komfort til ræsonnable priser, bragte os først til Moskva, hvor transithotellets service og standard ikke overgår Pærekøbing Missionshotels før 2. verdenskrig. Og hvor man i den ny olympiadelufthavn, Sheremetyovo-2, endnu ikke har hørt om perestrojka m.v. Men hvor en busrundtur (bag lukkede døre, uden nogen afhopningsmulighed) gav et novemberindtryk af Kremles bygningsmæssige seværdigheder gennem de duggede ruder. Så fik vi da set det med!

Ilyushin-jumboen lettede stopfyldt. Efter en nattemellelanding i Tashkent nåede vi New Delhi, hvor bagende sol og 30° var et chok ovenpå det russiske vintermørke med sne og frost. Og hvor Royal Nepal Airlines rutinemæssige forsinkelse gjorde det muligt for os straks at flyve videre til *Kathmandu*, Nepals middelalderhovedstad.

Langs verdens tag: 6-8000 m. høje, solgyldne tinder viste vejen til det enevældige kongedømme, vi havde valgt som indgangsport til den indiske Odyssee: Middelalder, for trods over 300.000 turister på årsbasis, leves oftest i omgivelser og efter sædvaner som tilforn, bortset fra hippiernes gade, Freak Street. Og fra den ny tids velsignelser, der dog her har fundet plads fjernere fra den gamle bykerne, hvis hele poesi derfor er velbevaret.

Her kunne vi vandre mellem buddistiske pagoder og hindutempler, gamle paladser med rigtudskaarne søjler og guldsmykkede portaler og få et førsteindtryk af en anden livsform. Se et glimt af barne-gudinden Kumari Devi, tilbedt fra hun

udvælges som ganske lille og til hun må afgive guddommeligheden ved pubertestens første blødning.

Og forresten også møde enevældskongen under et stort opsat besøg af den spanske kongefamilie, en pomp og pragt, som kunne synes mindre velanbragt under de fattige »circumstances« i det lille bjergrige. Tid blev der også til de andre små middelalderlige stæder i Kathmandudalen. Baktaphur og nabobyen Patan, med om muligt endnu smukkere bygninger på Durbar Square: Det torv, hvor klostre, templer og paladser er samlet, og hvor hver af disse småbyer i fordums tid har søgt at overgå hinandens bygningsværker.

En usædvanlig (og blodig) oplevelse var ofringerne i *Daxinkali*: Høns, lam og geder fik her skåret halsen over, så hjerteblodet kunne smøres på gudebillederne i ydmyghed og afmagt og derved sikre én gudinden Kalis bevågenhed. Men hvor man så meget praktisk efterfølgende rensedede offergaven i den hellige flods vande og hjembragte den til anvendelse i den daglige husholdning!

(Fortsættes)

Henning Molin

Alle 6 kobberstik

af Sorø Akademi 1747

i Thurahs Den Danske Vitruvius Tavle 92-97, indrammet.
Sælges samlet for ialt 6.000 kr.
Henvendelse til telf.
53 63 14 31

SUZUKI

Salg - Service

Aut. -forhandler

NIELS THIELE

Automobil

STENLØSE

Tlf (02) 17 00 72

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 74. Indhold

1989

Lektor B.S. Ingemann 200 år.

Indholdsoversigt

74. årgang 1989

Januar

Omslagstegning af Bjørn Brammer Sorø Akademis Skole skal til at be- stemme selv	fors. 3
En rejse fra Valby til Østerbro (Kurt Bresson (S 45)	3
Apropos et pstkort	5
Philip Foss (S 40) nekrolog af N.F. Bundgaard (R 39)	8
Fatters hjælpende hånd af Tage Tjalk (R 38)	8
Kong Olofs Minne af Paul Rantzau (R 37)	10
Soranerfrokost 6. okt. 88 af Per Salling	11
Julefrokost 1. dec 88, Rantzau	12
Holbergs 304 årige fødselsdag Klaus Runge (S 87)	12
Holbergordbogen færdig	13
150 km lydband	13
Skolens julekomedie: »Ulysses von Ithacia«	13
Tale ved årsfesten Caroline Pon- toppidan (S 88)	14
Runde fødselsdage i januar	14
Soranske dødsfald	15

Februar

Forsidebillede: Pedersborg Kirke (Svend Gerner foto.)	fors.
William Herschel 250 år Paul Rantzau	19
Enkeboligen på Tersløsegård er le- dig	19
Videnskab, der giver liv J. Heide- Jensen (S 38)	22
Skolegang på Sorø Akademi 1903-10, Stubbe Teglbjerg	22
Frokost 5. januar, Rantzau	24
Film om Sorø i jubilæumsåret, Rantzau	26
Runde fødselsdage februar	26
Kransekaffe, Rantzau	26

Holbergs fødselsdag på Fyn, Erik Lind (S 31)	27

Marts

Forsidebillede. En af Mallings tav- ler (Poul Ibsen foto.)	fors.
Et Brev fra Sorø (Christian Molbech) Om Statens Museum for Kunst Olaf Koester (S 54)	31
35	
Skolegang på Sorø Akademi 1903-10 (fortsat)	39
Endnu et soransk bogfund (Max Ebert (S 35))	40
Frokost 2 februar, Rantzau	41
Runde fødselsdage	42
Soranske dødsfald	43

April

Omslagsbillede: Kandelaber fra gamle dage	fors.
Indkaldelse til generalforsamling d. 25. april	47
Det Lyngbeckske Soranerlegat	48
En rigtig fødselsdagsgave til Viggo Tvergaard	48
Soransk Samfunds regnskaber for 1988	49-58
Ingemann og tropperne i 1848 (N.J. Tholl (R 33))	58
Program for Ingemanns 200 årsdag Professor Mogens Schou (S 36) æresdoktor	59
Lovsangsbogen kan fås for 25 kr. . .	60
Ingemannfest på Falster	60
Om Edouard Buntzens guldur	60
Et brev fra Sorø af Chr. Molbech (fortsat)	61
Frokost d. 2. marts, Rantzau	63
Til Karen Raft Poul Martin Møller (S 55)	65
En sommeroplevelse Per Martens (R 34)	65
Runde fødselsdage i april	66
Soranske dødsfald	67

Maj		Torben Glahns indsats i Flensborg af Frantz Thygesen (S 32)	109
Omslagsfoto: Overskæringen ved Stensbøghuset	fors.	Werner Nistrup Madsen (S 38) nekrolog skrevet af Per Amby	110
B.S. Ingemann og Sorø	71	Laurids Schrøder (S 25) nekrolog af Flemming Balstrup, formand for CC Soranerne	110
Nekrolog over Torben Glahn af Max Ebert (S 35)	72	Ny medarbejder i Soranerbladet	111
Sorø 1842 oplevet i korte glimt af J. Th. Lundby	73	Fromhed, gys og romantik. Tale på Sorø Akademi. 28 maj 1989 af docent dr.phil Johan de Mylius (S 63)	112
Nogle Ingemanniana ved Torben Glahn	73	Referat af generalforsamlingen	147
Batøk i Jydsk Afdeling	74	Formandens beretning	118
Næste år i Jerusalem af Kurt Bresson (S 45)	76	Mindeord om Laurids Schrøder af Dan Fink	119
Mere om Eduoard Buntzens guldur O.V. Sommer (S 37)	80	Frokosten d. 11. maj Rantzau	120
Frokost d. 6. april, Rantzau	81	Frokosten d. 1. juni Rantzau	121
Apropos Sletten ved Sardes Jeff (S 54)	82	Runde fødselsdage	122
Runde fødselsdage i maj 88	82	10 mio. kr. fra Velux til Koldinghus	122
Soranske dødsfald	83	Soranske dødsfald	123
Juni		Oktober	
Omslag Ingemanns portræt i farver, malet af Marstrand	fors.	Omslagsfoto Svend Kamman (S 27)	fors.
Ingemann som lærer ved Sorø Akademi Arne Gjerum	87	Svend Kammans nekrolog af Dan Fink	127
Uskyldens guldalder, Pigeliv på S.A. i 30'erne af Edith Høyer (S 34) og Ellen Berg (S 33)	91	60-årsstuderterjubilarer T.W.	128
Designklassikerprisen til Velux	93	60-årsrealistjubilarer	129
Soranske dødsfald	93	50-årsstuderterjubilarer Erik Stenersen	130
Jeg tror på sundhed, Carsten Vagn-Hansen (S 56)	94	Skolegang på Sorø Akademi 1903-10 (sluttet)	131
Et kunstværk bliver til H. Aa Kaad	95	EDB griber om sig	133
En læreruniform, som ikke dannede skole	96	Gammelsoranercricketkamp d. 3. september	133
Runde fødselsdage i juni, juli og august	97-99	Brev fra Poul Glaven (S 20)	134
September		Bent le Fevre formand for Industrirådet	134
Omslagsbillede fra idrætsdagen	fors.	25 år ved orglet i Sorø Kirke (Knud Vad (S 55))	135
Indbydelse til idrætsdag d. 3 sept.	103	Niels Lund (S 49)s nekrolog af Olaf Teusch	135
Indbydelse til årsfesten d. 14. oktober	103	Viggo Tvergaard superprofessor	135
Vedr. idrætsdagen af rektor Erling Kristensen	104	Frokosten d. 6. juli Rantzau	136
Rektors translokationstale	104	Finn de Padua Pohl (S 34) nekrolog af Poul Nielsen og Flemming Valear Nissen	137
Elevtranslokationstale, Sune Hør-lück	107		

Runde fødselsdage i oktober	138	Runde fødselsdage november	154
Soranske dødsfald	139	Soranske dødsfald	155

November

Omslagsbillede: Den gamle pumpe ved Akademiets østside	fors.
»Fra tugtens tid«. Per Salling (S 73)	143
Frokosten d. 5. oktober Rantzau ..	145
Holbergs fødselsdag på Hofteatret	146
Fødselsdagsfest for Ingemann endnu engang	146
Fountains Abbey og Sorø Rantzau (R 37)	147
Thailand -dengang og nu Per Sørensen (S 51)	149
En videnskabsmand af rang af Hemming Andersen	150
Niels Harboe (S 36) dr. med. honoris causa	150
Brevkassen Bedre sent end aldrig ..	151
Kære Per Martens, brev fra Otto Høyer	151
Gyldendals og Politikens Danmarkshistorie bind 5, skrevet af Kai Hørby (S 54)	151
Gentlemen, Cricketers lend me your ear! Balstrup	152
Frokosten d. 3. august Finn Harlang	153
Svend Kamman nekrolog af AKR ..	154

December

Omslagsfoto: Lektor Svend Erik Worm	fors.
Sv. E. Worm in memoriam af lektor Jan Wiuf	159
Tale ved årsfesten af kontorchef N. Thye	161
En cykletur til Korsør i 1932 af Fl. Valeur Nissen	166
Det Danske Spejderkorps Historie 1959-73 anmeldt af Kai Hørby ..	168
Thailand dengang og nu af Per Sørensen	170
Frokosten d. 2. november, Rantzau	171
Jul i Sorø 1989	172
25-årsstuderjubilarene af P. Just Florman	173
Digt til jubilarene, Mikael Skovmand	174
Rejseindtryk Torben Juul Andersen	175
Tale af Charlotte Amalie Egede Glahn	177
Runde fødselsdage	178
»Kung Olofs minne«, Rantzau	178
Holbergs fødselsdag	179
Soranske dødsfald	179

De vovede pelsen (fortsat)

Men denne krig er et så godt som uberørt emne i dansk historieskrivning, og om de 1200 danske Finlands-frivillige findes næsten intet materiale.

Een af de få ting, der har overlevet fra denne krig, er vel ordet Molotov-cocktail - opkaldt efter den daværende russiske udenrigsminister.

Det var nu ikke nogen almindelig party-cocktail. Derimod var det en flaske, fyldt med benzin og olie og forsynet med en tot tvist samt en stormtændstik ved flaskehalsen. Den var et billigt og særdeles effektivt våben mod sovjetiske kampvogne - opfundet og først anvendt af finnerne.

Minus 50 grader

Det blev en usædvanlig hård vinter med kuldegrader helt ned på minus 50 grader Celsius. Det var imidlertid finnernes bedste forbundsfælle i kampen mod en overmægtig fjende.

Som krigen skred frem, forstod man langsomt, at finnerne blev slidt op - især på Det Karelske Næs.

Men deres vilje til ikke at underkaste sig nabostatens luner udmøntede sig i, at ikke blot ambulancer og civile, men også regulære nordiske frivillige drog til den finske front.

Det største kontingent frivillige soldater kom fra Sverige - i alt henved 10.000 mand, men også Norge sendte frivillige.

Fra Danmark kom ialt 1200 mand - det største danske kontingent soldater, der i nyere tid havde opereret udenlands.

Men der meldte sig også tusinde civile hjælpearbejdere, og Finlands-ambulancen under professor Chievitz ydede en fremragende indsats.

En af de første var komponisten og sejl-sportsmanden Ebbe Hamerik (S 1916), der meldte sig til det svenske frivillige korps, da der på dette tidspunkt endnu ikke fandtes en dansk gruppering.

De frivillige fik støtte fra en komité, der bestod af bl.a. oberst Ivan Carstensen, grosserer P. M. Daell og civilingeniør Erling Foss.

Stauning villig

Der oprettedes et kontor på Østebro i København, hvor man kunne melde sig. Det hele foregik på rent privat basis, da hverken regering eller de offentlige myndigheder kunne støtte de frivillige på grund af Danmarks neutralitetspolitik - civile og Røde Kors folk dog undtaget.

Men det må nok siges, at alle »kneb det ene øje i«, som det blev udtalt fra politisk side. Ellers havde det jo været den nemmeste sag af verden at sætte en stopper for Finlands-hjælpens virke.

Uofficielt søgte derfor både regering, krigsministeriet og hæren at imødekomme de Finlands-frivilliges ønsker om kvalificerede befalingsmænd og officerer, som der var stor mangel på - en mangel, der sinkede uddannelsen i Finland i Oulu (Uleåborg).

Derfor fik et antal officerer og befalingsmænd orlov eller afsked samt rejsetil-ladelse på særdeles gunstige vilkår, selv om man officielt erklærede, at den slags kunne der ikke være tale om.

Især statsminister Stauning viste sig imødekommende - specielt med hensyn til piloters deltagelse i krigen.

Hvem var de frivillige

Men hvem var i øvrigt de frivillige, og hvad fik dem til at melde sig som frivillige i en krig i et fremmed - omend nordisk - land.

Mange af dem havde ingen militær uddannelse, og det betød, at de skulle lære de militære færdigheder helt fra bunden. På den anden side var dette vanskeligt, fordi der netop var mangel på befalingsmænd, som ikke uden videre kunne fritages for tjeneste hjemme, da de lå inde ved beredskabsstyrken.

Det var imidlertid svært at holde på de unge officerer, hvoraf mange mente, at de ikke fik lov til at kæmpe for Danmark, hvis vi blev angrebet. Derfor var det deres opfattelse, at de tjente Nordens og dermed Danmarks sag bedst ved at hjælpe Finland i dets kamp mod Sovjet.

En del rømte og meldte sig som frivillige i den finske hær.

De frivillige følte generelt sympati for og medfølelse med finnerne, og danskerne ønske om at hjælpe var stort.

For at komme af sted som frivillig krævedes det, at man skulle være mellem 20 og 40 år, fremgår det af en afhandling for nylig fra Odense Universitets historiske Institut.

Generelt kan man vel sige, at der var enkelte eventyrere blandt de frivillige, men de fleste var simpelthen venner af Finland og kunne ikke bare se på, at et lille nordisk land blev overfaldet af sin store, russiske nabo.

Der var ældre, gifte mænd med forsørgerpligter, unge idealister, der afbrød deres studier eller forlod deres gode stilling samt også folk, der ved at melde sig som frivillige ønskede at give sig selv eller deres familie oprejsning - f.eks. for en fængselsstraf.

Uddannelse i Oulu

En rent nordisk indstilling spillede en rolle for nøgles vedkommende. For andre betød det noget, at der deltog svenske, norske og finske frivillige i krigen i 1864, hvor adskillige faldt ved Dybbøl. Den gæld skulle afbetales.

Der var også nogle, som kunne betegnes som anti-kommunister - både fra borgerlige og socialdemokratiske kredse - og som nærrede en rodfæstet afsky for »de røde«.

Som statusgrupper kan de frivillige fordeles således: Selvstændige 6 pct. Funktionærer 23 pct. Faglærte 26 pct. Ufaglærte 29 pct. Elever, lærlinge, studerende 4 pct. landbrugsmedhjælper, ikke-selvstændige 11 pct.

Finlandsbataljonens uddannelse fandt sted fra skoler i Oulu. Den var opdelt i fem kompagnier plus en skipatrolje.

Bevæbningen var for størstedelens vedkommende russiske geværer fra første verdenskrig med czarørnen indgraveret i geværpibens bund.

I øvrigt hovedsageligt lettere våben - maskinpistoler, rekylgeværer, maskingeværer m.v.

To nordsjællændere faldt

Størstedelen af de danske frivillige nåede aldrig frem til fronten. To kompagnier på ialt 400 mand fik marchordre til Det Karelse Næs i krigens sidste dage.

Da en del af de frivillige efter fredsslutningen vendte hjem igen, var skuffelsen stor ved den i øvrigt totalt stemningsfulde modtagelse i Frihavnen.

De vovede pelsen, sagde grosserer Dael efter hjemkomsten.

Besøget på Hofteatret

Ann Sørensen (88), Rantzau (37) og Florman (67) bivåned ophængningen, og Finn Harlang (45) fotograferede.

Besøget på Hofteatret var en succes, 40 deltog, vi fik en grundig rundvisning af museumsinspektøren og Henning Moritzen causerede ganske overdådigt for os. Derefter var vi 12 til aftenispisning på Brønnum. Da vi gik derfra kl. 21,00, hang kransen der endnu. Næste morgen var den væk. Jeg spurgte teatret om de havde set noget til den, inden de nåede at svare, var også deres krans væk. Men Holberg fik da lov til at beholde dem på selve dagen.

Derimod var det sløjt med fremmødet til Ingemann i Vartov, kun 12. Men de kunne også have ladet være med at lægge det dagen efter Holberg.

Til frokosten i går var der 31! Auktionen indbragte kr. 730,-
Finn Harlang

<i>Slips med skolemærke (blåt, gråt eller sort)</i>	90,- kr.
<i>Tøjmærke</i>	10,- kr.
<i>Blazermærke m. guldtrækkeri</i>	90,- kr.
<i>Hvid T-shirt med skolens logo</i>	90,- kr.
<i>Sweatshirt blå m. skolens logo</i>	190,- kr.

Nyhed

*Slipseholder med fugl fønix i »gam-
mel udgave« i forgyldt sterling sølv*
370,- kr.

Menchetknapper i forgyldt sterling-
sølv 420,- kr.

Alt fremsendes portofrit ved ind-
betaling på postgiro 5 74 01 77 el-
ler check til:

Adjunkt Per Høiland
Klosterporten
4180 Sorø

Titanic

Sorø Akademis »skolekomedie«: »Tita-
nic« blev spillet d. 7., 8. og 9. december
med tre fulde huse og et stormende bifald.
Inspireret af Jérôme Arnoux' beretning
om turen med ubåden: »Nautilus« ned i
det sorte dyb til de fandt Titanic på 4.000
m.s. dybde i 1987 har adjunkt Arne Gjer-
um skrevet og indstuderet skuespillet med
43 skuespillere og næsten lige så mange
hjelper. Arbejdet begyndte straks efter
sommerferien, og det lønnede sig. Gjerum
har lovet at skrive om sit arbejde hermed i
februarnummeret.

Nekrolog

Hans Nielsen (S 22) 26. april 1903 –
15. oktober 1989

Opvokset på Ærø i et radikalt hjem, hvil-
ket prægede hele hans liv. Det første han
af sin moder lærte at stave var den radika-
le avisoverskrift: »Gør din Pligt og kræ
din Ret«. Øens realskolebestyrer Linde
tog sig meget af den begavede dreng. Fulg-

te ham endog til optagelsesprøven på
Sorø Akademi og hjalp ham der hele ti-
den, så han blev optaget som Alumne
1919.

Hans øsprog blev han vel nok drillet
meget med, men selv om jeg var i samme
båd med mit vestjyske islæt, klarede vi os
alligevel godt ved fælles sammenhold.

Hans, Læssøe og jeg blev et uadskilleligt
trekløver. Roture over søen til Stine, hvor
vi købte kaffe til vort medbragte brød, sild
og ost; Cykleture til Bromme Skov, hvor
vi klatrede op i de høje træer og fangede
rågeunger. Disse blev rullet i vådt ler og
stegt på bål. Når leret blev slået af, blev
fjerene hængende deri. Til dessert skov-
jordbær. Vore hvide sommerbukser var
knap så fornøjede, for foruden snavs kun-
ne de også få smårifter.

I III. G boede Hans og jeg på eneværel-
ser dør om dør. Det gav os yderligere let
adgang til venskabet fællesaktiviteter.

Trods valg af forskellig studieretning
ved Københavns Universitet mødtes vi
som regel mange lørdagsaftener i muntert
studenterland. Til Charlestonens inciteren-
de toner fandt vi de danseglade hjerteve-
ninder Signe og Ella. De blev senere vore
koner.

Efter embedseksamen besøgte vi hinan-
dens hjem i alle årene trods store afstan-
de. Vi var med til talrige store fester, på
»Kilden« i Aalborg, hvor Hans som byens
førstemand var drivmotoren. Hans var
næsten »en konge« for Aalborg Amt.

Hans virke bredte sig til udlandet med
alle de mange venskabsbyer. Han blev
præsident for Europavej 3, og siden dens
æresmedlem.

Hans otium blev desværre formørket af
mange angina pectoris anfald og kreds-
løbsforstyrrelser i hjernen. Ofte greb han
telefonen, om jeg kunne hjælpe ham eller
anvise bedst egnet speciallæge.

Den 15. oktober døde han af en hjer-
neblødning i sit hjem omgivet af sin hus-
tru af andet ægteskab og hans to børn.

Hans minde som en god, hjælpsom,
trofast ven og en af Danmarks store søn-
ner vil leve længe blandt os.

Ejnar Thykier-Nielsen

Kai Horby (S 54) dr.phil. og docent ved K.U. har den 8. december modtaget en pris af Ellen og Hans Hermers Fond på 90.000 kr. og den 12. december en hædersgave af G.E.C. Gads Fond på 50.000 kr.

Til lykke

Gunner Engberg Lind (S 72) mag.art. er fra 1. november 1989 ansat som adjunkt ved Københavns Universitet ved Institut for humanistisk informatik.

Civilingeniør

Helge Wiborg Guld (S 49)

Ingeniør Guld fyldte 60 år den 15/12 1989. Han begyndte sin ingeniørtilværelse efter 2 års militærtjeneste og arbejdede først 4 år for rådgivende ingeniørfirmaer (Birch & Kroghoe og Ove Arup & Partners). I 1961 tog han ansættelse hos Christiani & Nielsen, hvor han forblev indtil 1987. Siden da har han arbejdet for ingeniørfirmaet Gierring Rose A/S og er for tiden udsendt til Beira i Mozambique.

Ingeniør Guld har virket som anlægsingeniør gennem hele sin karriere. Han har en enorm erfaring i tunge konstruktioner under vanskelige forhold i mange hjørner af verden, først og fremmest i Afrika, Australien, England, Malaysia, Kina og Sydamerika. Han mestrer både projektering af konstruktioner og ledelsen af anlægsar-

bejderne. Hans know-how hører til den gamle skole med traditioner fra tiden, hvor danske bygningsingeniører gjorde en bemærkelsesværdig indsats på verdensplan, og hans fantasi og arbejdsindsats har været og er i stadig udvikling.

Han har været aktiv ved bygningen af utallige store havnekonstruktioner og har under arbejdet deltaget i nyudvikling af helt nye principper. Rørledninger til havs og sænketunneler har hørt til repertoire, ligesom store renseanlæg og siloanlæg. For nylig har Helge Guld deltaget i udviklingen af moderne metoder til nøjagtig positionering af tunge elementer under vand og fjernt fra kysten uden samtidig opmåling, baseret på EDB, og for tiden har han overopsyn med de store havneanlæg i Beira, hvorpå Beira Korridoren er baseret.

Soranske dødsfald

TOPBEN LUND REFN (S 31)

5. juni 1913 – 20. oktober 1989

SVEND AAGE CLAESSEN (1929)

7. juni 1914 – 17 oktober 1989

ANDREAS CHR. CRONE (1931)

8. juli 1919 – 8. oktober 1989

HARALD SKODSHØJ (S 21)

9. juli 1903 – 11 december 1989

Runde fødselsdage i januar 1990

2. Grosserer Aage W. Colding (f. 1890, '05) Rungstedvej 49, 2960 Rungsted Kyst.
2. Dr. med. Axel F. Liebmann (f.05, S 23) Plantanvej 50, 5230 Odense M.
2. Bogtrykker Arne Stenby (f. 30, '45) Furesø Parkallé 39, 3460 Birkerød
3. O.læge Niels Bentzen (f. 20, S 38) Danmarksvej 46 B, 2800 Lyngby
4. Befragter Henrik Brendstrup (f. 40, R 56) Kaningårdsvej 11, 2830 Virum
5. Dir. Henning Deichmann (f. 40, M 56) Kaalundsvej 5, 3520 Farum
5. O.sygeplejerske Anna Lise Tallmann (f. 20, '36) 77355 Minnesota Ave. Polm Springs Col. 92260 USA

6. Urmager Carl Lange (f. 15, R 32) Trautnersvej 8, 4180 Sorø
8. Fabr. Preben Olsen (f. 05, R 22) Middelfartsgade 6, l., 2100 Fr.berg C
11. O.ing. Anton Kjølbj (f. 15, S 33) C.N. Petersens Vej 31, 2000 Fr.berg C
13. Repr. Aage Sahlertz (f. 30, R 47) Karlsgårdsvej 1, 3000 Helsingør
16. Adv. Thorkil Engel (f. 30, S 48) Ringstedvej 15, 6000 Kolding
17. Gerhard Beyer (f. 15, '31) General Bahnsøns Vej 16, 2000 Fr.berg
18. Kapt. Ole Laub Clemmensen (f. 30, R 47) Juulskov, Juulskovvej 12, 5800 Nyborg
18. Læge Ove Juul-Møller (f. 14, S 33) Skovallé 13, 6870 Ølgod
19. Tømmerhandler Torben Christensen (f. 30, S 49) Mågevej 9, Langø pr. 4900 Nakskov
19. Cand.pharm. Hans-Henrik Ribøl (f. 20, R 37) Ibstrupvej 26, 2820 Gentofte
20. Civ.ing. Poul J. Heide-Jensen (f. 20, S 38) Orionsvej 36, 8270 Højbjerg
20. Læge Charles Lønholdt (f. 40, S 59) Brønlunds Allé 19, 2900 Hellerup
21. Stadsdyrlæge Hans Jørgensen (f. 15, S 33) Tårngade 13, 7600 Struer
21. Regnskabschef Ib Fleron (f. 15, R 31) Kajerødvej 68, 3460 Birkerød
22. Lærer Hans Ingemann Pedersen (f. 40, S 60) Von Hattenstræde 4, 8900 Randers
24. Skovfoged Erik Corell (f. 20, R 36) Katkjærhus, 8654 Bryrup
24. Cand.jur. Olaf Eisenhardt (f. 40, R 56) N. Jespersens Vej 10, 2000 Fr.berg C
29. Prokurist Jørgen Bransmark (f. 15, S 33) Lillemosevej 9, 2800 Lyngby
29. Arkitekt Ole Rønnow (f. 30, S 49) Lemedede, Rua dos Lourciros, P-3030 Cantanhede, Portugal
30. Afd.leder Børge Ishøj (f. 15, S 34) Nørrelundsvej 5, Snøde pr. 5953 Tranekær
31. Læge Claus C. Vogel (f. 20, S 39) Nygade 24, 9620 Ålestrup

Soranerfrokost d. 4. januar kl. 12.

Frokosttaler ??

Restaurant Prag på hjørnet af Prags Boulevard og Amagerbrogade.

MEMLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 100,- i 1990. For medlemmer fra og med årgang 1982 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 65,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 33 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 89 er kontingentfri.

Adresseændring skal i Skandinavien ske til det lokale postkontor (udenfor Skandinavien direkte til kassereren).

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **30,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

ISSN 0903-1340

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

H H BACHE

PARSBERGVEJ 50
2530 VIRUM

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

LYNGE & SØN A/S

INTERNATIONALT ANTIKVARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

**ADVOKAT
CENTRET**

**AHLGADE 49
4300 HOLBÆK**

Steen Harrsen
Møderet for Højesteret

Michael Abel
Møderet for Landsret

Jens Klokhøj
Møderet for Landsret

Finn Jørgensen
Møderet for Landsret

Palle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81